

rare posset inopiam famis. Quod dum cognovisset A Justinus [Cod. Luc., Justinianus] piissimus imperator, quia Roma periclitaretur fame et mortalitate [In Cod. Luc. deest et mortalitate], misit in Ægyptum, et oneravit naves frumento, et transmisit Romam. Et sic misertus est Deus Italix. In istis laboribus et afflictionibus positus [Cod. Luc., his diebus] sanctissimus Benedictus papa mortuus est. Qui sepultus est in

basilica beati Petri apostoli secretario, pridie Kalendas Augusti [In Cod. Luc. deest pridie Kalendas Augusti]. Hic fecit ordinationem unam per mensem decembrem, presbyteros quindiesim, diacones tres, episcopos per diversa loca numero viginti unum. Et cessavit episcopatus menses tres, dies decem [Cod. Luc. addit sub die 30 mensis Julii].

JOANNIS DOMINICI MANSI

IN FRAGMENTUM EPISTOLÆ BENEDICTI CENSURA.

Longiusculum fragmentum epistolæ Benedicti papæ ex Gratiani palea ad can. 18, c. 27, q. 2, hic eribit ab omnibus quidem seu apocryphum rejectum, sed dubito an merito. Quoniam enim suspicionis suæ titulus ipse, ut in Editis legitur, mereri potest, ambiguum est tamen num sincerus Gratiani Codex eundem præferat qui in Editis apparet. Gratianus enim editus epistolam hanc latam præfert Patriarchæ Gradensi, qui sane patriarcha Benedicti I ætate audiri nondum coeperat. Verum in meo decreti Codice, quod sæculo ipso Gratiani, vel initio succedentis, scriptum non inani conjectura suspicor, ita lego: *Benedictus servus servorum Dei N. salutem.* In margine vero alia, ut suspicor, sed æque antiqua manu additum est: *Gradensi patriarchæ, et Dominico ejus suffraganeo.* Lecto ista præcipuum argumentum adversus sinceritatem hujus epistolæ enervat. Verum adhuc perseverat suspicio, in eo quod Benedictus *servus servorum Dei* sese appellat, quem sane titulum coepisse aiunt, a sancto Gregorio. At cum testis ejus institutionis a sancto Gregorio coeptæ Joannes diaconus afferatur scriptor multo recentior ætate sancti Gregorii, unica ejus auctoritas tanti æstimanda non est, ut validum ex ea argumentum contra illam deducatur. Utinamque res habeat sese, cum ex Gratiano minime constet cuinam Benedicto tribuenda epistola sit, alterius fortasse Benedicti scriptum erit sincerum. Variantes quæ in ansulis adscriptæ sunt, Romanis decreti correctoribus debentur.

BENEDICTI PAPÆ I

FRAGMENTUM EPISTOLÆ AD GRANDENSEM PATRIARCHAM.

PALÆA.

Benedictus Servus servorum Dei a Gradensi patriarchæ salutem, etc.

Lex divinæ constitutionis apostolicam cathedram [Al., sedem] totius posuit orbis terrarum magistram [Cod. Luc., magistratum], ut quidquid ubique locorum dubitatur, ab ea ratio ejusdem requiratur. Affatus est autem nos suis litteris ejusdem cathedræ sessorem, ac percunctatus est quidam vestras [Al., vir] nomine Joannes, pro connubio filix suæ superstitis: cujus soror defuncta cuidam juveni, Stephano nomine, simplicibus verbis fuerat desponsata, et antequam ad nuptias perveniret, morte præventa: utrum scilicet cum eodem juvene possit matrimonium celebrari superstitis filix, nec ne. Namque testatus hujus rei rationem apud vos haberi ambigam. Quam Deo docente reddimus his verbis certissimam. Protoplastus ille, radix et origo nostræ [Cod. Luc., nostra] detractam sibi costam in mulierem videns formatam, prophetico spiritu inter alia protulit: *Propter hoc relinquet homo patrem et matrem, et adhæret*

Uspri suæ, et erunt duo in carne una (Gen. 11). Quibus verbis innouit non aliter virum et mulierem posse fieri unam carnem, nisi carnali copula sibi cohæreant. Qui ergo nequaquam mistus est extraneæ mufferi frudere nuptiali, quo pacto per nuda sponsonis verba possunt una caro fieri, nullatenus valemus intueri. Propinquitatis enim sanguinis verbis dicitur, non verbis efficitur, sed [Cod. Luc., non verbis efficitur, sed] neque osculum parit propinquitatem, quod [Al., quia] nullam facit sanguinis commixtionem. Quoniam vero ita prorsus sese habet res Joannis istius, ut velit secundam filiam illis nuptiis copulare, cui primam jam decreverat desponsare, censura apostolici magistratus mandamus hoc absque ullius criminis vitio posse fieri, si utriusque partis sederit voluntati. Nam cur prohibeatur, quod prohibendum [Al., prohibitum] nunquam sancta Scriptura declarat? Sed neque mundanæ leges, connumeratis personis quæ inter se nuptias non b contrahunt, de hujusmodi aliqui dicunt. Ne ergo absægetis quod negandum nulla ratione docetis [Al., monstratis].

^a De hoc titulo ut est in Codice Lucensi, superius dixi. Deest vero in eodem Codice vox palea. MANSI.

^b In Cod. Luc. deest non, et sequitur, *contrahunt de re hujusmodi. Idem.*